

Avdelningen för juridik
Hampus AllerstrandJustitiedepartementet
ju.remissvar@regeringskansliet.se

Grundlagsskadestånd – ett rättighetsskydd för enskilda (SOU 2020:44)

Sammanfattning

Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) har beretts tillfälle att yttra sig över betänkandet Grundlagsskadestånd – ett rättighetsskydd för enskilda och får med anledning därav anföra följande.

Sveriges Kommuner och Regioners synpunkter

SKR har ingen annan uppfattning än kommittén vad gäller behovet av att klargöra rätten till skadestånd vid kränkningar av rättighetsskyddet i 2 kap. regeringsformen och att det skyddet inte bör vara sämre än skyddet enligt Europakonventionen. Den av kommittén föreslagna skadeståndsbestämmelsen förefaller enligt förbundet väl avvägd. SKR har därför inget att erinra mot den föreslagna lagändringen.

SKR konstaterar dock att kommittén inte för några resonemang om den föreslagna skadeståndsbestämmelsens förhållande till specialregler om skadestånd, om specialpreskription eller om att rättsliga tvister inom vissa rättsområden prövas av specialdomstol eller domstol med särskild sammansättning. Det kan t.ex. gälla frågor om ingrepp i äganderätten inom ramen för miljöbalken eller plan- och bygglagen, som ankommer på mark- och miljödomstol att avgöra. Ska mark- och miljödomstolen också kunna tillämpa den särskilda bestämmelsen i skadeståndslagen om grundlagsskadestånd? Det kan också gälla rättsliga tvister i arbetslivet när arbetsgivaren är en offentlig myndighet, där prövningen i många fall ankommer på Arbetsdomstolen att avgöra och där det finns regler om kränkingsersättning och om specialpreskription, se t.ex. 38-42 §§ lagen (1982:80) om anställningsskydd. Ska detta anses vara en uttömmande reglering eller inte? Liknande frågor kan kanske inte uteslutas även inom andra rättsområden. De här frågorna saknar inte relevans, särskilt som utredningen pekar på att enskilda redan i dag ofta anför kumulativa grunder för sin talan i tvister. Enligt SKR är det olyckligt om man riskerar att hamna i dubbla processer i olika domstolar, som grundar sig på samma sakförhållande.

SKR anser därför att det är angeläget att regeringskansliet i det fortsatta lagstiftningsarbetet klargör hur den föreslagna bestämmelsen om grundlagsskadestånd förhåller sig till särregleringar av olika slag, t.ex. inom områden med särskilda bestämmelser om kränkingsersättning, med särskilda preskriptionsregler eller med bestämmelser om att prövningen ankommer på specialdomstolar eller domstolar med särskild sammansättning.

SKR konstaterar avslutningsvis att konsekvensanalysen i betänkandet är knapphändig och det gäller särskilt förväntade konsekvenser för kommuner och regioner. Det nämns bara kort att det varit svårt att få fram ett fullständigt underlag i fråga om kommunerna, som själva handlägger olika typer av anspråk som riktas mot dem. SKR:s erfarenheter från andra rättsområden där uttryckliga bestämmelser om skadestånd för kränkning införts, är att det har medfört en viss ökning av antalet ersättningskrav och även lett till högre ersättningskrav, även om det är svårt att kvantifiera.

Sveriges Kommuner och Regioner

Staffan Isling

Germund Persson